

Månadsrapport från Centerpartiets Brysselkansli – Common Agricultural Policy (CAP)

I förra månadens rapport berättade vi om ett Belgien och Bryssel som sakteligen öppnade upp igen efter sommarens uppehåll, samt ett minskat antal covid-19 fall i Belgien. Under vissa restriktioner började trots allt det fysiska arbetet på Europaparlamentet återupptas. Under denna månad har dock situationen tagit en drastisk vändning i Belgien och Bryssel med ett tusentals nya fall per dag och allt hårdare restriktioner för att få kontroll på smittspridningen. Endast en person per parlamentariker är tillåten att vara fysiskt på kontoret samtidigt, utgångsförbud mellan klockan 22 – 06 och samtliga barer, restauranger och caféer är stängda tills vidare. Oaktat de ökade restriktionerna fortsätter Parlamentets arbete i samma takt och vårt arbete på The Office of Glory.

Oktober har varit en fullspäckad och händelserik månad med två plenarsessioner och många tunga och viktiga filer för Centerpartiet som debatterats och röstats om. Däribland Klimatlagen, Skogsstrategin och Fallet Dawit Isaak. En av de mest omtalade och den största filen som Europaparlamentet röstats om i oktober är den europeiska jordbrukspolitiken: den så kallade CAP, Common Agricultural Policy. Media har genomsyrats av debatter rörande ändringsförslagen för huruvida vegetariska produkter får använda namn som kan associeras med köttprodukter såsom "sojakorv", "vegoburgare" eller liknande. Denna diskussion har fått ta en framstående mediaplats vilket medfört att själva jordbruksreformen hamnat i skymundan. Avsikten med denna månadsrapport från Bryssel är därför att belysa hela CAP-reformen och dess centrala position i EU och för Centerpartiet.

Bakgrund

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) står för över en tredjedel av EU:s totala budget och motsvarar ungefär 4000 miljarder kronor, vilket gör CAP:en till EU:s största budgetpost. CAP tillkom redan år 1962 med syfte att ge ekonomiskt stöd till lantbrukare för att förbättra jordbrukets produktivitet, säkra tillgången på livsmedel till rimliga priser och för att se till att lantbrukare kunde försörja sig. Men CAP omfattar mer än jordbruksfrågor. CAP är även en del av arbetet med den europeiska landsbygden och landsbygdsutvecklingen som ofta går hand i hand med jordbruket. Miljö – och klimatåtgärder har också börjat spela en allt större roll inom EU:s jordbrukspolitik för arbetet med hållbar utveckling och kampen mot klimatförändringarna. För Centerpartiet är detta en central och grundläggande policy för våra svenska bönder. Centerpartiet vill

se en hållbar och miljösmart europeisk jordbrukspolitik som stärker företagande, innovation och konkurrenskraften i svenskt och europeiskt lantbruk och bidrar till att lantbruksföretagen kan få betalt för sina varor snarare än att vara beroende av bidrag.

Med en relativt god marginal röstade Europaparlamentet igenom den nya jordbruksreformen. Vägen dit har varit lång och omfattande. Redan 2018 presenterade Europeiska Kommissionen sitt förslag på hur den nya jordbrukspolitiken skulle se ut. Huvudutskottet för förhandlingarna var jordbruksutskottet (AGRI) och miljöutskottet (ENVI) gav sin opinion, samt hade delad kompetens på vissa delar av rapporterna. Under våren 2019 hade de två utskotten förhandlat färdigt och rapporterna röstades igenom i utskotten. Som bekant tillsattes även ett nytt parlament under samma tid. Man såg ett problem i att de nya ledamöterna inte hade deltagit i förhandlingarna om den stora reformen. Därmed beslutade man att öppna upp vissa delar av rapporterna. Under sommaren 2020 fick dessa förhandlingar ett abrupt slut då miljöutskottet drog sig ur, för de ansåg att förhandlingarna inte gav tillräckligt effektiva resultat. Detta skapade stora problem i förhandlingsprocessen som blev senarelagd ytterligare. Förhandlingarna övergick till att skötas mellan de politiska grupperna istället för mellan utskotten.

Den över två år långa processen att arbeta fram en ny jordbruksreform nådde sitt mål i slutet av oktober månad. Efter 1942 ändringsförslag, voteringar och förhandlingar under fyra långa dagar enades slutligen parlamentet om hur den kommande jordbrukspolitiken skulle se ut för de nästkommande sju åren. I och med att processen dragit ut på tider kommer två av dessa sju år bestå av en övergångsperiod innan den nya jordbrukspolitiken börjar gälla.

Europaparlamentets förslag

Inför omröstningen i parlamentet kunde vi se ett stort samhällsengagemang. Dels om vegokorvens benämning dels om miljö – och klimatåtgärderna inom reformen. Ett sådant aktivt deltagande från europeiska medborgare är livsviktigt för EU:s demokratiska legitimitet. Problematiken med att ett fåtal ändringsförslag tar över hela debatten är att det riskerar att underminera det arbete som lagts ner under två års förhandlingar. Den reform som röstades igenom förra veckan i Parlamentet är en historisk förändring för hela jordbrukspolitiken. Sedan etableringen av CAP har jordbrukspolitiken varit baserad på ett regelsystem som utgått från att lantbrukare som följer de lagar och regler som är uppsatta erhåller ersättning. Detta system har lagt en onödigt stor administrativ börda på lantbrukare för att få ekonomisk ersättning för sitt arbete. Den nya reformen som arbetats fram innebär ett betydande skifte från detta typ av system. Istället baseras den nya CAP på ett så kallat *"performance based"* system som innebär att ersättningen som betalas ut till bönder beror på hur väl man uppfyller vissa kriterium. Systemet syftar till att främja de

jordbruk och bönder som håller höga standarder inom djurhållning, hållbarhet, livsmedelssäker med mera. Denna fundamentala förändring inom CAP är väldigt viktig för att skapa ett mer konkurrenskraftigt och hållbart jordbrukande. För svenska bönder är detta en positiv utveckling. I Sverige ligger vi generellt i framkant inom hållbart jordbruk, djurhållning och livsmedelssäkerhet, vilket gör att i och med denna reform blir svenska bönder mer konkurrenskraftiga på den europeiska och internationella marknaden.

I sociala medier såg vi även ett stort engagemang rörande reformens miljö – och klimatsatsningar. CAP är EU:s största budgetpost och behöver därför vara en stor del i omställningen mot ett klimatneutralt Europa till 2050. Jag menar att det är viktigt att vi sätter den pressen på beslutsfattare och signalerar betydelsen av dessa frågor. Därför är satsningar på bland annat miljöscheman, klimatspårningsmekanism och halvstidsöversyn betydelsefulla i reformen. Tajta harmoniserade regler på EU nivå kommer inte ge resultat för vare sig miljön eller klimatet. Genom att lägga ett större fokus på konkurrenskraft och miljö- och klimatnytta kan vi stärka den svenska livsmedelssektorn och skapa viktiga möjligheter för svenska livsmedelsproducenter att stå sig starkare på den internationella marknaden.

Efter denna intensiva och utdragna förhandling om jordbruksreformen ser jag positivt på det slutliga förslaget av Europaparlamentet. Bönder runt om i hela Europa har länge suttit och väntat på slutliga besked för att veta hur de ska lägga upp sin verksamhet inför framtiden. Nu gäller det att dialogförhandlingarna snabbt kommer fram till ett beslut. Detta kan dock komma att påverkas av den rådande pandemin då dessa typer av möten sker i fysisk form. Som praktikant på The Office of Glory har det varit en otroligt spännande tid att få följa slutskedet av en sådan stor reform och viktig fil för oss. För mig är det viktigt att belysa det enorma arbete som ligger bakom det förslag som presenterats. Om förslaget hade fallit och vi återgått till förhandlingsbordet hade det jordbrukarna fått fortsätta leva i en enorm osäkerhet inför framtiden och miljö – och klimatåtgärderna hade dröjt ytterligare.